

איגוד
תלמידי
הישיבות
המרכזי - 770

אֵלֶיךָ בִּשְׂאֵת אֵת עֵינַי

מקבץ שיחות על שנת הקכ"ג
תדפיס מתוך חוברת המבצע 'דעה את הוי'

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

”נשאתי את עיני” - לגאולה למטה

א. ב”כותרת” דפרק קכ”ג שבתהלים (שבודאי נכתבה ע”י ”ברי סמכא”) נאמר: ”המשורר מקונן על זמן ארוך ורב שעברו כבר בגלות”. וזהו התוכן דכללות הפרק עד לסיומו: ”חננו ה’ חננו כי רב שבענו בוז”, ”רבת שבעה לה נפשנו הלעג גו’ הבוז גו’”, כלומר, שכבר זמן רב וארוך שבענו את הלעג והבוז דזמן הגלות (שזהו הפירוש דפשטות הכתובים).

והנה, כללות התפלה והבקשה ד”חננו ה’ חננו כי רב שבענו בוז גו’” היא באופן ד”אליך נשאתי את עיני היושבי בשמים”, כלומר, שיהודי נושא (מרים) את עיניו אל אביו שבשמים ומבקש שיהי’ כבר סיום וקץ הגלות.

זאת אומרת: אע”פ שהקב”ה נמצא בארץ כמו שהוא בשמים, כמ”ש ”את השמים ואת הארץ אני מלא”, ”מלא כל הארץ כבודו”, ואדרבה: ”השמים ושמי השמים לא יכלכלוך ואף כי הבית הזה” - בניחותא (כמבואר בתורת החסידות), כלומר שדוקא ”הבית הזה” - ביהמ”ק הנמצא בארץ הלזו הגשמית - הוא ”כלי” להשראת השכינה [ואע”פ שביהמ”ק הגשמי אינו קיים עתה, הרי ישנו הענין ד”ושכנתי בתוכם”, כלומר, בתוך כאו”א מישראל בהיותו נשמה בגוף, גם בזמן הגלות], ועד”ז בנוגע לכללות ענין התורה, שהתורה ”לא בשמים היא”, וניתנה למטה בארץ דוקא, וא”כ, יכול יהודי לחשוב שענינו צריכות להיות למטה - הנה על זה באה ההוראה דפרק קכ”ג: ”אליך נשאתי את עיני היושבי בשמים”, כלומר, שההקדמה לכל הענינים צריכה להיות באופן ד”אליך נשאתי את עיני היושבי בשמים”, שנושא את עיניו ומתקשר עם אביו שבשמים.

ומוכן שאין זה בסתירה (ח”ו) להאמור לעיל שהתורה ניתנה למטה בארץ דוקא, ולכן צריך להיות הענין דעיניו למטה, ובפרט ע”פ המבואר בחסידות בפ”י מארז”ל ”המתפלל צריך שיתן עיניו למטה” - כי כל זה בא לאחרי ההקדמה שמקשר את עצמו למעלה, באופן ד”אליך נשאתי את עיני היושבי בשמים”, ורק לאחרי הקדמה זו יכולה להיות עבודתו למטה בארץ באופן המתאים.

זאת אומרת: בד בבד עם היות היהודי למטה בארץ, הרי הוא מקושר עם אביו שבשמים (”אליך נשאתי את עיני היושבי בשמים”) ובאופן כזה הרי הוא עובד את עבודתו למטה בארץ.

ועד”ש כבר הי’ לעולמים בשעת מתן תורה” - ש”הרכין שמים עליונים ותחתונים והציען על גבי ההר . . . וירד . . . עליהם” (פרש”י יתרו יט, כ). כלומר, שגם כאשר וירד ה’ על הר סיני” הי’ זה באופן ד”מן השמים דברתי עמכם” לפי ש”הרכין שמים . . . על גבי ההר כו”.

וכמו כן בנוגע לענין הגאולה - שזהו תוכן הבקשה ד"אליך נשאתי את עיני גו' חננו ה' חננו כי רב שבענו וגו'" - שגם בה מודגש החיבור דשמים וארץ:

ישנם ב' אופנים בגאולה העתידה: (א) "עני ורוכב על חמור", (ב) "עם ענני שמיא".
ושלימות הגאולה היא - בהיותה "עם ענני שמיא" דוקא, ולא באופן ד"עני ורוכב על החמור", מלשון חומריות (ע"ד תורת הבעש"ט בפ"י הכתוב "כי תראה חמור שונאך גו").

ובזה מתבטא החיבור דשמים וארץ: מצד אחד מדגישים שהגאולה צריכה להיות בפועל ממש, גאולה כפשוטה בארץ הלזו הגשמית, כלומר, שאין להסתפק בענין הגאולה כפי שהיא בתורה [ע"ד ובדוגמת פתגם הצ"צ: "מאך דא ארץ ישראל", גם כאשר נמצאים בזמן הגלות ובחוץ לארץ], אלא הגאולה צריכה להיות בעולם כפשוטו, ובוזה גופא - לא רק כפי שהעולם הוא מצד התורה, אלא כפי שהוא במעמד ומצב ד"עולם" מלשון העלם והסתר; וביחד עם זה מדגישים ששלימות הגאולה היא באופן ד"עם ענני שמיא" דוקא (ולא באופן ד"עני ורוכב על החמור").

ב. והנה, ע"פ האמור לעיל שכוונת הכתוב: "אליך נשאתי את עיני היושבי בשמים" הוא (לא שיתן עיניו רק למעלה, כי אם) שענין זה גופא ("נשאתי את עיני") יהי קשר עם "יתן עיניו למטה", כלומר, חיבור שמים וארץ יחד - תוכן גם השייכות מיוחדת דמזמור זה עם בעל יום ההולדת:

התחלת כל הענינים היא - בתורה. ובנדו"ד: הענין ד"עיניו למטה" - שייך (בעיקר) לנגלה דתורה, כי מצד נגלה דתורה עיקר ההדגשה היא שתורה "לא בשמים היא"; והענין ד"אליך נשאתי את עיני היושבי בשמים" - הרי זה קשור עם לימוד פנימיות התורה, תורת החסידות, כי תורת החסידות עוסקת בביאור הענינים הקשורים עם ידיעת הבורא כו' ("דע את אלקי אביך"), שזהו כללות הענין ד"אליך נשאתי את עיני היושבי בשמים".

ומכיון שהכוונה ב"אליך נשאתי את עיני היושבי בשמים" היא שנשיאת עיניו למעלה תהי' קשורה עם עיניו למטה, חיבור שמים וארץ [וכמובן גם מהמשך המזמור "רבת שבעה לה נפשנו גו'", שהבקשה היא על הגאולה למטה, אלא שהיא באופן ד"ארו עם ענני שמיא" - מובן, שהתחלת ענין זה בתורה היא - החיבור דפנימיות התורה (שמים) עם נגלה דתורה (ארץ)].

וזהו הקשר המיוחד עם בעל יום ההולדת - כי עיקר החידוש שלו (באופן ד"זהיר טפ") התבטא בחיבור דנגלה ופנימיות התורה גם יחד, כדלקמן.

[ובהקדים: אע"פ שאין להכנס לעשות חילוקים בין "מאור" א' ל"מאור" הב' כו' עד ל"מאור השביעי" - הרי ידוע מ"ש בעל יום ההולדת בקשר לאמירת פירושים בספר התניא (תושב"כ דתורת החסידות), שכאשר הדבר מביא לידי התעוררות בעניני יראת שמים כו', יכולים (וצריכים) לומר פירושים כו'. ועד"ז מובן בנוגע לעניננו].

הענין המיוחד שנתחדש ע"י אדמו"ר מהורש"ב הוא - התייסדות ישיבת תומכי תמימים, שתכליתה ומטרתה - שבה ילמדו "תורת ה', תורה הנגלית ותורת החסידות,

תמימה", כלומר, שיהי' ניכר בגלוי שלימוד הנגלה ולימוד החסידות הם באופן ד"תורה תמימה". ולכן נקראת ישיבה זו בשם "תומכי תמימים", והתלמידים הלומדים בה נקראים בשם "תמימים" - מאחר שהם לומדים בישיבה שבה ניכר בגלוי ש"תורה הנגלית ותורת החסידות" היא "תורה תמימה".

זאת אומרת: לימוד נגלה דתורה בפ"ע ופנימיות התורה בפ"ע - הי' גם קודם לכן; אבל לימוד נגלה דתורה ופנימיות התורה (תורת החסידות) ביחד, באותו בנין, באותו יום, באותו סדר לימוד, ובאותו תוקף ושטרעם כו' - הרי זה חידושה של ישיבת תומכי תמימים, שנתייסדה ע"י בעל יום ההולדת.

דהנה, קודם התייסדות ישיבת תומכי תמימים (ע"י בעל יום ההולדת) היו ישיבות שלמדו בהם נגלה דתורה, והיו ישיבות שלמדו בהם גם מוסר, או אפילו חסידות - בישיבות החסידיות, אבל: גם באותן ישיבות שלמדו חסידות, לא הי' לימוד החסידות באופן של קביעות בכל יום ויום, ובאותו תוקף ושטרעם כמו לימוד הנגלה. וזה הי' חידושה של ישיבת תומכי תמימים - שבה נקבע סדר קבוע בלימוד החסידות בכל יום ויום, ובתוקף ושטרעם שוה כמו לימוד הנגלה, ובאופן ששניהם נעשים לדבר אחד - "תורה תמימה", כלומר, שכאשר לומד נגלה ניכר עליו שהוא למד חסידות, וכאשר לומד חסידות הרי זה באופן ד"לא עם הארץ (כפשוטו) חסיד", לפי שלמד נגלה דתורה.

ועפ"ז מובן הקשר המיוחד דבעל יום ההולדת עם הענין ד"אליך נשאתי את עיני היושבי בשמים" (חיבור שמים וארץ) - כי הענין המיוחד שנתחדש ע"י בעל יום ההולדת הוא, החיבור דשמים וארץ שבתורה ("תורה הנגלית ותורת החסידות תמימה").

ג. והנה, בעמדנו ביום ההולדת דאדמו"ר מהורש"ב, ובפרט בשנת המאה להתחלת נשיאותו - ישנה נתינת כח מיוחדת בנוגע לכל הקשור להליכה בדרכיו ואורחותיו, ובפרט בנוגע לענינים העיקריים - התייסדות ישיבת תומכי תמימים, כנ"ל.

ומזה מובן שישנה הוראה ונתינת כח מיוחדת לכל תלמידי התמימים שלומדים ולמדו בישיבות תומכי תמימים - להוסיף בכל הענינים הקשורים עם רוחה של ישיבת תומכי תמימים, ולהתנהג באופן המתאים לתלמיד דתומכי תמימים, בהתאם להוראת בעל יום ההולדת - מייסד הישיבה.

ולאלו שנדמה להם שלימודם בישיבת תומכי תמימים הוא דבר שהי' בעבר, ואין זה שייך למעמדם ומצבם בהוה - עליהם לדעת שכאשר לומדים ב"תומכי תמימים" אפילו לרגע אחד בלבד, הרי "רגעא חדא" זה נעשה ענין נצחי, כידוע הכלל המובא בקבלה וחסידות ש"קדושה אינה זזה ממקומה" (כמובא גם באגה"ק סכ"ז), כלומר, שהיותו תלמיד ב"תומכי תמימים" הוא דבר נצחי וקבוע שאינו בטל לעולם (קבוע אינו בטל).

זאת אומרת: גם כאשר מעמדו ומצבו בהוה אינו באופן המתאים - אין זה פועל שינוי בעובדת היותו תלמיד ד"תומכי תמימים", מאחר שזהו ענין נצחי שאינו בטל לעולם, ועד כדי כך - שענין זה אינו תלוי בבחירתו: היות שנכנס לישיבת "תומכי תמימים" בבחירתו

החפשית - שוב אין הדבר תלוי בבחירתו לבטל ח"ו ענין זה, כי זהו ענין נצחי שאינו בטל לעולם.

והבחירה שניתנת לו בענין זה היא - ביחס לגילוי והעלם בלבד, כלומר, ביכולתו להביא את הדבר לידי גילוי ע"י ההנהגה המתאימה ברוח ד"תומכי תמימים", וביכולתו להעלים ח"ו ענין זה, ולהתנהג בפועל ממש באופן בלתי רצוי, עד לירידה למעמד ומצב שאין להעלותו על הדיבור!

ומצד גודל מעלתו בהיותו תלמיד ד"תומכי תמימים", מובן, שכאשר מתנהג באופן בלתי רצוי ח"ו, עד שמגיע למעמד ומצב ד"בירא עמיקתא" - הרי זו ירידה גדולה ועצומה, ובאופן גרוע יותר מיהודי שלא למד ב"תומכי תמימים" שנמצא במעמד ומצב דומה, כי הירידה והנפילה ל"בירא עמיקתא" נמדדת לפי ערך הגובה והמעלה ד"איגרא רמה" שממנה היתה ירידה ונפילה זו!

והנה, מכיון שהאמור לעיל מיוסד על מאמרי חז"ל וכו' - עניני התורה, והתורה היא "תורת חסד" - מובן, שכוונת הדברים האמורים אינה כדי לצער משהו ח"ו, אלא אדרבה: להדגיש "אז עס איז קיינמאל ניט פארפאלן" (אין אף פעם מקרה אבוד). כלומר, שמבלי הבט על מעמדו ומצבו בהוה, ביכולתו "בשעתא חדא וברגעא חדא" - באופן ד"לכתחילה אריבער" - להתעלות למעמד ומצב נעלה ביותר, באופן המתאים לתלמיד ד"תומכי תמימים".

וענין זה פועל גם בעניניו הגשמיים - כלומר, שמבלי הבט על מעמדו ומצבו בהוה, נפעלת הרחבה בכל עניניו הגשמיים, באופן ד"לכתחילה אריבער".

וכל האמור לעיל קשור גם עם העובדה שהתייחסות ישיבת תומכי תמימים היתה בשבעת ימי המשתה דנישואי בנו, כ"ק מו"ח אדמו"ר נשיא דורנו, וידוע שכללות ענין הנישואין הוא - המשכת וגילוי כח הא"ס למטה.

ד. והמעשה הוא העיקר:

בעמדנו ביום ההולדת דכ"ק אדמו"ר מהורש"ב, שאז "מזלו גובר", ובפרט בשנה זו שהיא שנת המאה להתחלת נשיאותו, ומה גם שבקביעות שנה זו חל כ"ף חשון ביום השבת - ישנה הוראה ונתינת כח מיוחדת להוסיף ביתר שאת וביתר עוז בכל ענינים הקשורים עם בעל יום ההולדת, ובמיוחד - בלימוד תורת החסידות (לימוד תורתו וכו'), ובכללות - הפצת המעיינות חוצה.

וכללות העבודה היא באופן ד"אליך נשאתי את עיני היושבי בשמים" (שזהו הפרק תהלים דיום ההולדת הקכ"ג), כלומר: בד בבד עם ההתעסקות בעבודתו בענינים הכי נעלים (עד ש"אליך נשאתי את עיני היושבי בשמים") - אינו מסתפק בזה, אלא הוא מתפלל ומבקש ותובע באופן של "שטורעם": "חננו ה' חננו כי רב שבענו בוז", "רבת שבעה לה נפשנו הלעג גו' הבוז גו'", היינו, שאין באפשרותו לסבול עוד את אריכות הגלות, ולכן מבקש שיהי' כבר סיום וקץ הגלות!

"בד בבד עם ההתעסקות בעבודתו בעניינים הכי נעלים (עד ש"אליך נשאתי את עיני היושבי בשמים") - אינו מסתפק בזה, אלא הוא מתפלל ומבקש ותובע באופן של "שטורעם": "חננו ה' חננו כי רב שבענו בוד", "רבית שבעה לה נפשנו הלעג ג' הבוז ג'", היינו,

שאיין באפשרותו לסבול עוד את אריכות הגלות, ולכן מבקש שיהי' כבר סיום וקץ הגלות!

ה. ישנם יהודים החושבים שהיות שהם לומדים תורה, ויודעים את התורה כולה (כפי שמדמים הם בעיניהם) - יכולים הם "בלייבן שטעקן אין גלות", "טוב" להם בגלות, רחמנא ליצלן, כי העיקר הוא שביכלתם לשבת וללמוד תורה!

עצם העובדה שהוא מדמה לעצמו שהוא יודע את התורה כולה - מורה כבר על גודל החושך שבו הוא נמצא! ונוסף לזה: אוי ואבוי ללימוד וידיעת התורה שלו כאשר הוא נמצא במעמד ומצב ש"טוב" לו להשאר בגלות מפני שהוא לומד תורה!!!

הרמב"ם פוסק - הן בהלכות תשובה (פ"ט ה"ב) והן בהלכות מלכים (פי"ב ה"ד) - ש"נתאוו כל ישראל נביאיהם וחכמיהם לימות המשיח כו", כלומר, שאפילו "חכמים ונביאים" אמיתיים שידעו את התורה (ועאכו"כ שאר כל ישראל) אינם מסתפקים בלימוד וידיעת התורה

עכשיו, אלא הם מתאווים ומצפים ומייחלים לביאת המשיח (שדוקא אז יוכלו לעסוק בתורה כהוגן); והוא - לעומת זאת - "טוב" לו בגלות, העיקר שביכלתו לשבת וללמוד תורה! - היפך פס"ד הרמב"ם!

כאשר מביאים לו הוכחה ממ"ש בסידור "כי לישועתך קוינו כל היום" - טוען הוא ש"סידור" אינו שייך אליו, כי הוא שייך לפלפל בדברי הרמב"ם וכיו"ב; אבל האמור לעיל הוא פס"ד הרמב"ם!

מצד אחד - מכריז הוא על גודל ענוותנותו, באמרו שאינו פוסק הלכות כו' (ודבריו הם באופן ד"מילתא בטעמא" - מאחר שעוסק בלימוד הסוגיות הנלמדות בישיבות, ולא בפסקי הלכות בנוגע למעשה בפועל), ומפרסמים דברים אלו באופן של דפוס וכו'; וכיחד עם זה - מרהיב עוז בנפשו לפסוק היפך דברי הרמב"ם, באמרו ש"טוב" לו להשאר בגלות מאחר שביכלתו ללמוד תורה - היפך דברי הרמב"ם ש"החכמים" וה"נביאים" שעסקו בתורה וידעו את התורה באמת, "נתאוו כו' לימות המשיח"!

מדוע מדברים אודות ענין זה - לפי שישנם כאלו הנמצאים במעמד ומצב כזה שדבריו של פלוני עושים עליהם רושם, ופועלים אצלם ענין של בלבול כו'

מה יש לך להתרשם מדבריו של פלוני - כאשר הוא פוסק היפך דברי הרמב"ם!?! ובכלל - מה איכפת לך ומה מעניין אותך מה הם דבריו של פלוני?! - אנו אין לנו אלא דברי התורה הזאת, ואין לנו להשען אלא על אבינו שבשמים, ואין לנו אלא הוראות רבותינו נשיאינו שצריכים לעסוק בהפצת המעיינות חוצה, מתוך צפי' ותקוה וייחול לביאת משיח צדקנו!

ו. וכאמור לעיל - בעמדנו ביום ההולדת דאדמו"ר מהורש"ב, ישנה נתינת כח מיוחדת להוסיף בכללות העבודה והפצת המעיינות חוצה, כלומר, לא זו בלבד שמביאים את "מי המעיין" חוצה, אלא כדיוק הלשון "פוצו מעינותיך חוצה", שה"מעיינות" עצמם צריכים לבוא באופן של הפצה "חוצה".

וע"פ המבואר בקונטרס העבודה אודות ההכרח בעבודה והתבוננות פרטית דוקא - מובן, שהענין הכללי דהפצת המעיינות חוצה צריך לבוא גם בענינים פרטיים, כלומר, בכל עניני ה"מבצעים":

לכל לראש - המבצע דאהבת ישראל ואחדות ישראל, הנפעל ע"י ענין החינוך - הן חינוך עצמו, והן חינוך הזולת.

ומזה באים ה"צינורות" דשאר המבצעים הפרטיים: תורה, תפילין, מזוזה, צדקה, בית מלא ספרים - יבנה וחכמי, נרות שבת קודש, כשרות האכילה ושת"י, וטהרת המשפחה.

וכמו כן המבצע שהזמן גרמא - לאחד את כללות עם ישראל עי"ז שכל יהודי ירכוש אות בא' מספרי התורה הכלליים, כי כל ספרי התורה מאוחדים זה בזה, ומאוחדים כולם עם הס"ת הראשונה שכתבה משה רבינו באותו יום שבו מלאו ימיו ושנותיו - "מזלו גובר" [והרי עניניו של משה רבינו שייכים לכאו"א מישראל, כי אצל כאו"א מישראל יש ניצוץ מנשמת משה רבינו, שלכן ענין היראה היא "מילתא זוטרת" אצל כאו"א מישראל].

וע"י הפעולות בכל הענינים האמורים לעיל - מקרבים וממהרים את הגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, כפס"ד הרמב"ם (הל' תשובה פ"ג ה"ד) "עשה מצוה אחת, הרי הכריע את עצמו ואת כל העולם כולו לכף זכות, וגרם לו ולהם תשועה והצלה".

וענין זה קשור גם עם ההוראה הנלמדת מכללות הענין דיום ההולדת - כאמור לעיל שע"י שנולד עוד ילד יהודי מקרבים וממהרים את ביאת "בן דוד".

ובקרוב ממש זוכים לקיום בקשת בני: "אליך נשאתי את עיני היושבי בשמים גו' חננו ה' חננו וגו'" - גאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, באופן ד"ארו עם ענני שמיא" ("היושבי בשמים"), היינו, שכל בני" באים "עם ענני שמיא" לארצנו הקדושה, ולירושלים עיר הקודש - "עיר שחברה לה יחדיו" (כמ"ש בפרק תהלים הקודם), ולבית המקדש השלישי - "מקדש אדני" כוננו ידיך", ומתוך שמחה וטוב לבב.

(התוועדויות תשמ"ג ח"א ע' 458 ואינך)

מאה עשרים ושלוש - תכלית השלימות בעבודה

. . א. בהמשך להאמור לעיל ששנה זו היא שנת הקכ"ג לבעל יום ההולדת - מצינו עילוי מיוחד במספר קכ"ג המודגש בהלכות חנוכה להרמב"ם.

בהלכות חנוכה (פ"ג ה"ה ואילך) מבאר הרמב"ם את דיני אמירת הלל, ושם (ה"ב): "מנהג קריאת ההלל בימי חכמים הראשונים כך הי'. אחר שמברך הגדול שמקרא את ההלל, מתחיל ואומר הללוי' וכל העם עונין הללוי', וחוזר ואומר הללו עבדי ה' וכל העם עונין הללוי' . . וכן על כל דבר, עד שנמצאו עונין בכל ההלל הללוי' מאה ושלוש ועשרים פעמים. סימן להם שנותיו של אהרן".

[וכמדובר פעם בארוכה (לקו"ש חכ"ג ע' 229) לשם מה כותב הרמב"ם "סימן להם שנותיו של אהרן", אע"פ שאין דרכו בכך וכו'].

ומזה מובן גודל העילוי דמספר קכ"ג - "שנותיו של אהרן", כלומר, תכלית השלימות בעבודתו של אהרן, כי כאשר נסתיימו קכ"ג שנותיו של אהרן, היתה עבודתו בתכלית השלימות.

וע"פ מאמר המשנה "הוי מתלמידיו של אהרן" - מובן, שכל עניניו של אהרן שייכים לכאו"א מישראל, כולל - העילוי דמספר קכ"ג, "שנותיו של אהרן". ואדרבה: בזמנו של אהרן הי' צורך להמתין קכ"ג שנה (שנה אחרי שנה) עד שהגיע העילוי המיוחד שנפעל בסיום ושלימות עבודתו של אהרן, אבל לאחרי שכבר נפעל ענין זה בסיום שנותיו של אהרן בפעם הראשונה, הרי זה שייך אצל כאו"א מישראל (שאליו נאמר "הוי מתלמידיו של אהרן") בכל הזמנים.

ועפ"ז מובן גודל העילוי הנפעל בשנת הקכ"ג דבעל יום ההולדת - היות שמספר קכ"ג מורה על תכלית השלימות בעבודה (בדוגמת תכלית השלימות ד"שנותיו של אהרן"). ואע"פ שזוהי התחלת שנת הקכ"ג - הרי יום א' בשנה חשיב שנה.

ומזה מובן שכל ההוראות האמורות לעיל בקשר לבעל יום ההולדת (שכללותם - הפצת המעיינות חוצה) - צריכות להיות באופן נעלה ביותר, בתכלית השלימות, בהתאם לגודל העילוי דמספר קכ"ג (שנת הקכ"ג דבעל יום ההולדת) - "שנותיו של אהרן".

ב. ישנה הוראה נוספת בענין זה - הקשורה עם כללות הענין דחנוכה - כפי שלמדום מזה שהעילוי דמספר קכ"ג ("שנותיו של אהרן") מובא בדברי הרמב"ם בהלכות חנוכה דוקא, כדלקמן.

ובהקדים:

עניית "הללוי" קכ"ג פעמים ("סימן להם שנותיו של אהרן") שייך לאמירת "הלל" בכל הימים שבהם אומרים "הלל", ככל שאר דיני אמירת "הלל". ואעפ"כ הובאו הדברים בהלכות חנוכה דוקא - עם היות שישנם כו"כ ימים טובים שבהם גומרים את ההלל (לא רק באופן של דילוג)

וכידוע הסימן לימים טובים שבהם גומרים את ההלל - "בבט"ח": ב' ימים ראשונים דפסח, ב' ימים דשבעות, ט' ימי הסוכות עם שמע"צ, וח' ימים דחנוכה.

[וסימנם - "בבט"ח" - קשור ומורה על ענין הבטחון בהקב"ה. וכידוע ומבואר בכ"מ שכאשר נותנים "סימן" על דבר מסויים, אין זה סימן בעלמא כדי לזכור את הדבר, אלא ישנו קשר תוכני בין "הסימן" לדבר שעליו בא "סימן" זה]

וא"כ, הרי זה דבר פלא: למרות שגומרים את ההלל בכו"כ ימים טובים - לא הביא הרמב"ם את דיני אמירת ההלל (כולל עניית "הללוי" קכ"ג פעמים, "סימן להם שנותיו של אהרן") בהלכות יו"ט (שלפני הלכות חנוכה), אלא המתין וכתבם בהלכות חנוכה דוקא!

ועכ"פ - בנוגע לעניננו: היות שמספר "שנותיו של אהרן" (קכ"ג) הובא בדברי הרמב"ם בהלכות חנוכה, מובן, ששלימות העבודה שצריכה להיות בשנת הקכ"ג (בדוגמת שלימות העבודה ד"שנותיו של אהרן") קשורה עם הענין דחנוכה, כדלקמן.

ג. כללות הענין דחנוכה קשור עם חנוכת המקדש וחנוכת המזבח, כלומר, התחלת חינוך ביהמ"ק והמזבח, שאז ישנה הוספה מיוחדת בענין הקרבנות כו' - מצד ענין החינוך, כפי שמצינו בימי המילואים (שתוכנם וענינם חנוכת המשכן והמזבח, כפי שמפרש רש"י (תצוה כת, מא) ש"כל מילוי ידיים (וכן "מילואים") לשון חינוך כו"). וכן בחנוכת ביהמ"ק - שאז היתה הוספה מיוחדת בענין הקרבנות.

וכמבואר בלקו"ת (נשא כט, א. ברכה צח, סע"ב ואילך) בענין חנוכת ביהמ"ק וחנוכת המזבח ש"חנוכה זו הוא מלשון חינוך, כמו חנוך לנער ע"פ דרכו, והיינו כמשל התינוק שמחנכין אותו ללמוד נותנין לו מתנה יתירה כדי להרגילו. . שמחנכין אותו ע"י איזו תוספת, כמו איזו התקרבות או איזו מתנה כו", וכמו כן בחנוכת המשכן וביהמ"ק וחנוכת המזבח - שהקריבו קרבנות מיוחדים באופן של הוספה על הקרבנות שמקריבים ע"ד הרגיל.

וענין זה קשור גם עם חנוכת הבית דביתו הפרטי של כאו"א מישראל [כי אודות כאו"א מישראל נאמר "ושכנתי בתוכם" - בתוך כל אחד ואחד, ומזה מובן שביתו הפרטי של כאו"א מישראל נעשה בדוגמת משכן ומקדש להקב"ה (בהוספה על כללות הענין דעשיית דירה לו ית' בתחוננים), גם כאשר נמצאים בחוץ לארץ ובזמן הגלות] - כמובן ממאמר אדמו"ר הזקן בלקו"ת (ברכה צח, ד) ד"ה מזמור שיר חנוכת הבית לדוד, שמבאר שם "הטעם שעושים משתה ושמחה בחנוכת הבית". וכידוע ב' הגירסאות אודות המאורע

"ומזה מובן שכך

ההוראות האמורות לעין

בקשר לבעל יום ההולדת

(שנכללתם - הפצת

המעיינות חוצה) -

צריכות להיות באופן

נעלה ביותר, בתכנית

השלימות, בהתאם לאודל

העילוי דמספר קב"ג

(שנת הקב"ג דבעל יום

ההולדת) - "שנותיו של

אהרן".

שבו נאמר מאמר זה - בחנוכת בית הכנסת, או בחנוכת בית דירה.

וזוהי ההוראה הנלמדת מזה שמספר "שנותיו של אהרן" נאמר בהלכות חנוכה:

נוסף על זה שהעבודה (בכל האמור לעיל בקשר לבעל יום ההולדת) צריכה להיות בתכלית השלימות, כי שנת הקב"ג מורה על שלימות העבודה (בדוגמת "שנותיו של אהרן") - הנה עוד זאת, העבודה צריכה להיות באופן דחנוכה, היינו, מתוך "שטורעם" והוספה מיוחדת, בדוגמת "השטורעם" וההוספה שעושים בעת החינוך והתחלת העבודה, כפי שמצינו בחנוכת המקדש והמזבח (כנ"ל).

וכפי שרואים במוחש שבאשר מדובר אודות עבודה חדשה (התחלת ענין חדש) - אזי נעשית העבודה מתוך חיות והתלהבות מיוחדת.

וזוהו גם הקשר דמספר קב"ג שבהלל ("הללוי" מאה ושלוש ועשרים פעמים) "לשנותיו של אהרן" ולחנוכה: כאשר העבודה היא בתכלית השלימות (בדוגמת השלימות ד"שנותיו של אהרן"), ומתוך חיות והתלהבות מיוחדת שבהתחלת דבר חדש (בדוגמת הענין דחנוכה) - אזי גם ההמשכה מלמעלה לכאן"א מישראל היא בתכלית השלימות ובהרחבה כו', ולא רק בנוגע לעניני הרוחניים, אלא גם בנוגע לצרכיו הגשמיים בני חיי ומזוני רוחי. ואז - כתוצאה מזה - גם ההילול (והשבח) שלו להקב"ה הוא באופן ד"הללוי" קב"ג פעמים" - בתכלית השלימות.

ד. עוד ענין בקשר דשלימות העבודה (קב"ג שנים) לחנוכה - שנוסף לזה שהעבודה צריכה להיות באופן דחנוכה (בשטורעם מיוחד, כהתחלת דבר חדש), הרי העבודה עצמה קשורה עם הענין והתוכן דחנוכה:

כללות העבודה דימי החנוכה היא - להאיר על פתח ביתו מבחוץ, כלומר, שאין להסתפק בעבודתו בנוגע לעצמו, אלא תפקידו הוא להאיר את הסביבה כולה - על פתח ביתו מבחוץ. וזוהו גם כללות הענין דהפצת המעיינות חוצה.

ויתירה מזו: ע"י הדלקת נרות חנוכה נפעל הענין ד"כליא רגלא דתרמודאי" - כפי שמביא בעל יום ההולדת בכמה ממאמריו ש"תרמוד" ("תרמודאי") אותיות "מורדת", וע"י העבודה והגילויים דחנוכה מכלים ומבטלים אפילו "רגלא דתרמודאי" - "כליא רגלא דתרמודאי".

ומזה מובן שבחנוכה ישנה הדגשה מיוחדת אודות כללות העבודה דהפצת המעיינות חוצה, שע"ז מבטלים את החושך ("כליא רגלא דתרמודאי") ומאירים את העולם כולו באור היהדות ("על פתח ביתו מבחוץ"), ועד לתכלית השלימות שבזה - כאשר יקויים

היעוד "קץ שם לחושך", ו"לילה כיום יאיר", בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו.

וגם קודם לכן, כאשר נמצאים בסוף זמן הגלות, נפעל הענין ד"ראו כל עמי הארץ כי שם ה' נקרא עליך ויראו ממך", כלומר, יראת הכבוד, וכתוצאה מזה - "והיו מלכים אומניך ושרותיהם מניקותיך", היינו, שאוה"ע מסייעים לבני" בכל עניניהם, לפי ש"מזליהו חזו" שנמצאים כבר בסוף זמן הגלות ותיכף ומיד באה הגאולה העתידה. ומובן, שכאשר אוה"ע מסייעים לבני" בכל עניניהם - יכולים בני" לעבוד עבודתם ביתר שאת וביתר עוז (ללא בלבולים כו'), ועי"ז ממהרים ומקרבים עוד יותר את הגאולה העתידה, באופן ד"אחישנה".

ה. האמור לעיל אודות השייכות דקכ"ג שנים (שנת הקכ"ג ליום ההולדת דכ"ף חשון) לחנוכה - מודגש עוד יותר באופן הקביעות דחנוכה בשנה זו, שיום א' דחנוכה (וכן יום ח' דחנוכה) חל באותו יום בשבוע שבו חל כ"ף חשון - ביום השבת.

דהנה, ישנו חילוק בין הקביעות דכ"ף חשון לקביעות דחנוכה (בימי השבוע) ביחס לקביעות דר"ה (בימי השבוע): כ"ף חשון חל לעולם באותו יום בשבוע שבו חל ר"ה, כי מספר הימים שבין ר"ה לכ"ף חשון הוא בשנה בכל שנה ושנה, שהרי חודש תשרי הוא לעולם מלא (ל' יום). אבל הקביעות דחנוכה (יום א' דחנוכה) בימי השבוע אינה מוכרחת להיות באותו יום בשבוע שבו חל ר"ה וכ"ף חשון, כי הדבר תלוי בשינויים שבחודש חשון, שלפעמים הוא מלא (ל' יום) ולפעמים הוא חסר (כ"ט יום).

ובשנה זו - הקביעות דחנוכה היא באותו יום בשבוע שבו חל ר"ה וכ"ף חשון - ביום השבת.

. . ועפ"ז מובן שבקביעות שנה זו מודגש הקשר שבין כ"ף חשון לחנוכה - בהתאם להמדובר לעיל שההוראה הנלמדת מיום ההולדת דכ"ף חשון צריכה להיות בד בבד עם ההוראה הנלמדת מכללות הענין דחנוכה - הן בנוגע לאופן העבודה (כהתחלת דבר חדש), והן בנוגע לעבודה עצמה (להאיר על פתח ביתו מבחוץ).

ו. נוסף על ההוראה הנלמדת מזה שהעילוי דמספר קכ"ג הובא בהלכות חנוכה - מובן שישנה גם ההוראה מכללות עבודתו של אהרן, שהרי העילוי דמספר קכ"ג הוא מפני שזהו מספר "שנותיו של אהרן":

עבודתו המיוחדת של אהרן היא - "אוהב שלום ורודף שלום אוהב את הבריות ומקרבן לתורה".

והוראה זו אמורה לכאן"א מישראל, כמאמר המשנה: "הוי מתלמידיו של אהרן, אוהב שלום ורודף שלום, אוהב את הבריות ומקרבן לתורה". ומאחר שהוראה זו היא דבר משנה, מובן, שלא שייך שינוי בדבר, כי "טעה בדבר משנה חוזר".

וכמדובר כמ"פ שכללות העבודה ד"אוהב את הבריות ומקרבן לתורה" אינה ירידה ח"ו בקדושתה של התורה (לרדת לדרגתן של ה"בריות") - כי דיוק לשון המשנה הוא

"ומקרבן לתורה", כלומר, לקרב את ה"בריות" אל התורה כפי שהיא בתכלית השלימות, ללא כל פשרות כו'.

זאת אומרת: בכללות עבודתו של אהרן מודגש הענין דאהבת ישראל ואחדות ישראל - "עם אחד", שאחדותם קשורה עם "תורה אחת" (כולל - החיבור דנגלה דתורה ופנימיות התורה גם יחד), ועם "ה' אחד".

. . וכאשר מאחדים את כללות עם ישראל עם התורה ("אוהב את הבריות ומקרבן לתורה") - אזי נפעל כללות הענין ד"שלימות העם" ביחד עם "שלימות התורה", ואז נפעל גם הענין ד"שלימות הארץ", היינו, שכל בני", "בנערינו ובזקנינו ובבנותינו", באים אל ארץ הקודש כפי שהיא בשלימותה - "קהל גדול ישוּבו הנה".

ועי"ז מתגלה ענין האחדות בכל העולם כולו כאשר יקויים היעוד "והי' ה' למלך על כל הארץ ביום ההוא יהי' ה' אחד ושמו אחד", "כשם שאני נכתב כך אני נקרא", כלומר, ששמו של הקב"ה יהי' בגלוי - "אני נקרא" - בעולם כולו, עד שאפילו אומות העולם ישמעו את השם המפורש בגלוי "כשם שאני נכתב כך אני נקרא".

וכל זה נפעל ע"י מעשינו ועבודתינו בכל הענינים האמורים לעיל, ובמיוחד - ע"י כללות הענין דאהבת ישראל ואחדות ישראל, שע"ז נפעל הענין דשלימות העם, שלימות התורה, ושלימות הארץ, ובתכלית השלימות - בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, במהרה בימינו ממש.

(התוועדיות תשמ"ג ח"א ע' 464 ואינך)

הדרן הלך

כשם שבהגדה יש "בן חמישי", שכלל לא נמצא בשולחן - כך במאמר "אנא נסיב מלכא" יש סוג שהפקח בכלל לא מתווכח איתו • אבל הרבי מתייחס גם אליו, הן בגירסתו התנכ"ית, והן בגירסתו ה"שיבתית" • לכולם יש טעם לשבת ולהסביר, אבל על ה"כופר החמישי" צריך פשוט לגעור: "מי יבוא אחרי המלך..."

דברים לסיים הרמב"ם ולי"א ניסן -

א. אברהם

שמתם לב שבמאמר הרבי לא מדבר על אתאיסטים? על כופרים גמורים שלא מאמינים בכלל? האם מולם נגמרו לפיקח המילים? ההתייחסות היא, בלשון החסידות, רק למי ש"קרו ליה אלקא דאלקייא" (שקורים לקב"ה אלוקים של האלוקים) - אך מתעלמים לגמרי מהקבוצה המיוצגת ע"י סנחריב, ש"חירף וגידף ביותר" והכחיש לגמרי מציאות האלקות, בהתרסה ש"אינו אלקא דאלקייא"! ובכן, לא מדוייק: במאמר המוגה אין להם שום התייחסות, אך באמירת המאמר הרבי הזכיר זאת ועוד איך!

באמירת המאמר, כפי שניתן לשמוע בסרט ההקלטה, הזכיר הרבי כי דעת הפיקח שוללת לא רק את העכו"ם האומרים "אלקא דאלקייא", אלא גם את אלו הנמצאים בדיוטא התחתונה ביותר, שמכחישים לגמרי את מציאות ה', כמו סנחריב. ואז הרבי מוסיף - כי קליפה זו היא ה"לעומת זה" של משיח! שהרי ידוע מאמר חז"ל ש"ביקש הקב"ה לעשות חזקיהו משיח - וסנחריב גוג ומגוג"! אבל במאמר הנדפס לא נכנסה פיסקא זו. גם לפיקח יש כנראה גבולות, עם איזה שכנים הוא מוכן לחיות באותו עמוד במאמר של י"א ניסן.

בדיוק כשם שהעבודה-זרה ה"רגילה", המחשיבה ממוצעים ואמצעים, היא סופו של דרדור שמתחיל מנטיה קלה בקדושה - כך גם קליפת סנחריב נמצאת לא רק בצורתה הגויית הנחותה. הקליפה של "חירף וגידף ביותר", לפעמים באה מאלו "אשר חרפו אויביך השם", ולפעמים - מאלו ש"חרפו (רק) עקבות משיחך". ואדרבה, כאן נאמר בפירוש: קליפה זו היא ה"לעומת זה" של משיח. תזכורת כואבת לכך קיבלנו בעקבות סיום הרמב"ם האחרון. אך העזו לעשות סיום רמב"ם מוצלח מדי בעיר ליטאית מדי - וכבר מלאו הקירות בפאשקווילים. [אגב: גם בזמנו של סנחריב מלך אשור מי שעשה את העבודה המלוכלכת היה יהודי מומר, רבשקה, והוא אשר פער פיו "ויקרא בקול גדול יהודית", בלשון הקודש, נגד ה' ונגד משיחך. מסורת החירוף והגידוף

לימוד

המאמר "ביום עשתי עשר יום" כמוהו כתהליך גיור. דרך המשל של הפקח שבחר במלך, מסביר הרבי תחילה את הטעות והשטות שבעבודה-זרה "אידיאולוגית", של אלו ש"באמת" מאמינים בכוחם של כוכבים ומזלות. סוגדי האליל הללו לא מכחישים את קיומו של בורא עולם - אך חושבים שצריך לכבד "גם" את השמש והירח ש"עושים בשבילו את העבודה".

- אבל הפקח יודע שכל אלו הם רק גרזן ביד החוצב, אין להם לא שליטה, לא בחירה, וגם לא שום מעלה. אין עוד מלבדו.

לאחר מכן בא שלב ההשתחררות מעבודה זרה "נהנתית": נכון, כל הפסלים הם הבל הבלים - אבל בשביל לקבל מצד הקדושה נדרשת עבודה קשה, והתבטלות, והמשכורת שם לא משהו... עדיף להשאר "חופשי ומאושר", לקבל בלי חשבונות כמו שנהוג בקליפה, וליהנות מהחיים.

- אבל הפקח יודע שעדיף לקבל דולר מהמלך בסבר פנים יפות - מאשר הון תועפות ממקום המרות והטומאה ה' ישמרנו. חלקי הוי' אמרה נפשי. זהו, "מגויירת מגויירת", הפכנו ליהודים כשרים בשעה טובה ומוצלחת. אך כדי להיות יהודי למהדרין, או בקיצור חסיד, צריך להמשיך במסלול הבחירה הפקחית:

בדרך לחדרון שבו נמצא המלך אפשר להתבלבל משפע של חוויות רוחניות, קדושות וטהורות, מרוב התלהבות עלולים חלילה להשאר שם. צריך לדעת שגם על אלו צריך לוותר, כדי לבחור "רק אותך בעצמך"; לרצות רק את מה שהמלך רוצה.

וכאשר גם בתחום הקדושה בוחרים בעיקר ולא מחשיבים את האמצעי - אפשר להיות רגועים כי "גר הצדק" לא יחזור לסורו, הוא כבר לא יתלבט בין אלוהי הנכר ובין, להבדיל, ה' אלוקים אמת הוא אלוקים חיים. המאמר פורס איפוא בפנינו סיפור חיים שלם. ממש מסין לסיני. מחיזבאללה לכאסלאוויטש. מהאשראם לנשיא לבני אשר. אבל, רגע.

כנראה
נמשכת, והתלמידים
מסתבך עולים על רבם].
אלא, שלא צריך
להבהל, כי כמו לכל דבר,
הרבי הקדים רפואה
למכה. ואין הכוונה
"הקדים" למשהו מהעבר
הרחוק, אלא ממש
עכשיו, לפני זמן קצר הוקדמה הרפואה.

רבנים ואדמו"רים בסיוע הרמב"ם המרכזי בארץ הקודש, בשנת תשמ"ז

ומלבד ביטול המנגד - תעניק לנו

ה"תרופה" הזו גם מבט מחודש על ה"אנא נסיב מלכא".

קוים אדומים" - ליובאוויטש קובעת פתאום סדר יום דתי! תקנה זו הרי מיועדת לכלל ישראל כולו כולל הקהל התורני, ראשי ישיבות ותלמידיהם, ובראש חגיגות הסיום עומדים רבנים ויודעי תורה האומרים פלפול ברמב"ם.

תקנת הרמב"ם שאיחדה אלפים ורבבות מישראל, ניתצה את אשליית ההגמוניה שצד מסויים דימה לקחת על "עולם התורה". על זה לא יכלו שם לסלוח. כל ההצלחה המסחררת היום בפעילות עם הקהל החרדי ובני הישיבות - מקורה ב"כיבוש" של אז, כשהרבי עשה "מבצע" לא רק לאלו שלא מניחים תפילין, אלא גם לבני-ברק ובורו-פארק. המעמדים הקדושים והנשגבים של סיום הרמב"ם, היו ההכרזה הברורה ביותר מצד שלומי אמוני ישראל, אשר, כלשונו של הרב פלקסר בסיום הרמב"ם בשנת תשמ"ט: "תורת מנחם אמת!"

באופן חריג הגיב הרבי בדברים כאובים ביותר למבעירי המחלוקת, ובסגנון יוצא דופן בחריפותו (ראה התוועדות ש"פ בשלח תשמ"ז בסופה, ואפס קצהו נרמז בנדפס שם בסיום סעיף ל'). המעיין שם יווכח, כי הטענות היו בדיוק כנגד נקודה זו של האחדות הנוצרת ע"י לימוד הרמב"ם: כאילו אין מדובר בלימוד השוה לכל נפש, וגם הרי יש כאלו שחלקו על הרמב"ם וכו' וכו'.

ולצד המענה לכל הטענות, הרבי גם מבאר בהדרן נושא "הקשור עם אחדותם של ישראל" - ומסביר בעצמו, שזה על מנת להבליט נקודה זו ביסודה של תקנת לימוד הרמב"ם.

כל זה התרחש כאמור בשנת תשמ"ז. והשנה התחדש עוד משהו.

את ההדרן של שנת תשמ"ז הגיה הרבי בשעתו. אך לפני כמה חודשים התגלתה מהדורה נוספת של עלי ההגהה שנמסרו לרבי (כנראה בהזדמנות אחרת) - והואיל להגיה גם אותם, בשינויים והוספות. בחודש טבת השתא, הופיע ה"סיום" של שנת תשמ"ז, כשהוא משלב בתוכו את ההגהות הנוספות שהיו במהדורה השניה (בהוצאת "ועד הנחות בלה"ק").

ומה לימדונו לעשות כשיוצא-לאור כזה דבר? לשבת ולעבור סעיף סעיף, הערה הערה, ולראות היכן יש הוספות. ובכן, ההוספה העיקרית נמצאת כבר בסעיף הראשון - בו הרבי מסביר את עניין האחדות שנפעל ע"י לימוד הרמב"ם. במהדורה הישנה מסתיים הסעיף במילים: "אחדותם של כל ישראל בתכלית

למן סיום הרמב"ם הראשון בשנת תשמ"ה ועד

שנת תשנ"ב, זכינו בכל שנה לשמוע מפי קדשו "הדרן על הרמב"ם". בכל שנה מתעכב הרבי על ההלכה האחרונה ב"הלכות מלכים ומלחמותיהם ומלך המשיח", מדייק בלשונו (ועל השינויים בינה לבין לשון הרמב"ם בהלכות תשובה), וקושר את היעוד "שיגו דעת בוראם" שבסיום - לציווי שבתחילת הרמב"ם "לידע שיש שם מצוי ראשון". וכבר אמרו כי הדרנים אלו הם הביטוי המובהק ביותר למושג "ארוכה מארץ מדה" ואינסופיות התורה: אותה הלכה, אותם מילים, אותם דיוקים - וכל שנה ביאור חדש ומופלא.

יוצא דופן בנוף ההדרנים, הוא ההדרן של שנת תשמ"ז. הוא לא מתעכב על ההלכה האחרונה - אלא עוסק "בענין הקשור עם אחדותם של ישראל", ההלכה העוסקת בביאת אליהו "לשום שלום בעולם".

הרבי מנמק בתחילתו את הבחירה בנושא זה, משום שבאותה שנה נוצרה אחדות מושלמת בין לומדי הרמב"ם: גם לומדי המסלול של פרק אחד ליום זכו אז, לראשונה, לסיים את הרמב"ם. והרי, כל מטרת לימוד הרמב"ם, היא ליצור את "אחדותם של כל ישראל בתכלית השלימות, ע"י זה שמתאחדים בלימוד הכולל כל התורה".

עד כאן החלק הגלוי יותר. וכעת לסיפור הרקע: באותה שנה, אל מול ולקראת חגיגות האחדות של סיום הרמב"ם - התנהלו ביתר שאת מתקפות המחלוקת. מארובות בית ההשקפה הידוע, היתמר עשך הסתה שחור משחור, שהפעם כלל איומים מפורשים כלפי כל מי שישתתף במעמדי סיום הרמב"ם. לא אוכל לשכוח את תחושת הניצחון שפיעמה בי, ילד לפני בר מצוה, אל מול "שולחן הכבוד" המפואר בסיום הרמב"ם באותה שנה בבנייני האומה בירושלים, משמנה וסלתה של היהדות החרדית בארץ הקודש, לשם לתהלה ולתפארת.

ניתן לומר, כי אז התקבע נושא לימוד הרמב"ם כסלע מחלוקת נגד ליובאוויטש; תהליך שהגיע לשיאו (או יותר נכון: לתהום) בבחירות של שנת תשמ"ט [כידוע שעילת ההתפלגות אז הייתה ההתעקשות שלא להכיר את שיעורי הרמב"ם בעיתון המפלגה]. ולא בכדי: למבצעים ש"חבצקערס" עושים עם "חילונים", הצליחו איכשהו להתרגל. אך בתקנת הרמב"ם "נחצו

השלימות, ע"י זה שמתאחדים בלימוד הכולל כל התורה, שלימות התורה".

בהגהה השניה, מוסיף הרבי עוד קטע בכתב יד קדשו. וכך ממשיך הסעיף אחרי התיבות שלימות התורה: "... ובספר ואופן שיהיו כל הדינין גלויין לקטן ולגדול בדין כל מצוה ומצוה".

על הציטוט "שהיו כל הדינין", מציין הרבי הערה, שנכתבה גם היא כולה בכתב-יד-קדשו. וזה לשונו: "לשון הרמב"ם בהקדמתו - היינו שקובע ומפרש כוונת חיבורו - לקטן ולגדול".

ומי יבוא אחרי המלך, שממשה עד משה לא קם כמשה: ויהי בישורון מלך משה בן עמרם ומשה בן מיימון הספרדי".

קשה

להחליט מאיפה להתחיל בכזו הערה שמיימת, מופלאה ועוצמתית, "רמב"מית" "רעבועאית" ו"מלכות דיקית" כאחד!

ראשית כל, ברור שהדבר בא כמענה לכל המקטרגים שניסו למצוא הסברים ותירוצים מדוע אין לימוד הרמב"ם שווה לכל נפש. הרבי מצטט את לשון הרמב"ם, "שקובע ומפרש", כי כתב את כל חלקי חיבורו, הכולל את כל מצוות התורה בצורה שתהיה מובנת "לקטן ולגדול".

- "ומי יבוא אחרי המלך!" ולא סתם: החולק על קביעה זו, "יש לו עסקי" לא רק עם הרמב"ם עצמו, אלא כפי שממשיך הרבי ומדגיש: "ממשה עד משה לא קם כמשה: ויהי בישורון מלך משה בן עמרם ומשה בן מיימון הספרדי!" (וניתן להמליץ על כך את לשון הרמב"ם בסיום ספרו "לא ברמב"ם בלבד הוא כופר, אלא בתורה ובמשה רבינו").

וההמשך הרי מתבקש: ויהי בישורון מלך משה בן עמרם - משה בן עמרם הספרדי - ומייסד ומחולל תקנת הרמב"ם, גואל ראשון הוא גואל אחרון, מנחם שמו!

ובאיזה

מילים הרבי משתמש: "ומי יבוא אחרי המלך".

ראשית כל, מקורות:

ביטוי זה מופיע, בשינוי לשון קל אך במשמעות זהה, בספר קהלת (ב, יב): "מה האדם שיבוא אחרי המלך את אשר כבר עשהו". וברש"י: "להתחנך לו על גורה שגזר עליו וכבר עשאוהו למעשה הגזירה לגזורה". כלומר: איזה אדם מסוגל לבוא למלך אחרי שגזר גזירה

להתחנן אליו שיבטל אותה.

מעניין: הראשון שהשאל "השתמש בביטוי הזה - היה הרמב"ם עצמו, בתשובתו (אותה מצטט הרבי מספר פעמים), בה ביקש שלא ימנעו מלשאל אותך

על דברים שכתב בספרו. וזה לשונו: "אל יאמר האדם הקורא בחיבורו כי מה האדם שיבוא אחרי המלך, אלא הרי הרשיתיו, ויאמר המלך יבוא... וכל מי שימצא דבר ויודעני טובה יחשב כו".

אמנם ההקשר משנה קצת את המשמעות, כי הרמב"ם כותב שלא ימנעו "מלבוא אחריו" ולשאלו; אבל איך שלא יהיה, אי אפשר שלא להתפעל מהפשטות בה הרמב"ם נוקט בתואר זה - "המלך" - כלפי עצמו! "ויאמר המלך יבוא"... ביטוי רמב"מי "משיחי" שאין כדוגמתו.

ועוד

יותר מעניין זה המקום הראשון בו משתמש הרבי בביטוי זה:

כידוע, לאחר יו"ד שבט תש"י, המשיך הרבי להוציא לאור תמידין כסדרן קונטרסים עם מאמרי אדמו"ר הרי"צ (כפי שהיה נהוג בשנים האחרונות לחיים חיותו בעלמא דין) - כשהוא מקדים לכל קונטרס "פתח דבר", שהיה בעצם מעין "מכתב כללי" לחסידים. כך נמשך הדבר באופן קבוע עד סוף שנת תשי"א (ומכאן "ספר המאמרים תשי"א" של הרבי הרי"צ).

כל חורף תשי"א יצאו קונטרסים - אך לקראת יו"ד שבט לא יצא קונטרס. למעשה, באותו יום קיבל הרבי עצמו את הנשיאות ואמר את מאמרו הראשון. אך לאחר מכן, חזר הרבי להוציא קונטרסים ממאמרי הרבי הרי"צ, ובקונטרס הבא, שיצא לאור לקראת פורים תשי"א, כותב הרבי בהערה הראשונה "התנצלות", מדוע לא הופיע מאמר לקראת יו"ד שבט:

"קונטרס ליו"ד - י"ג שבט לא נדפס שנה זו, כי באשר כ"ק מו"ח אדמו"ר קבע בעצמו מאמר (באתי לגני - קונטרס עד) ליו"ד שבט הוא יום הסתלקותו, הרי מי יבוא אחרי המלך לשנות בזה. וביום ההילולא שלו אנו אין לנו אלא ללמוד ולהעמיק במאמר זה גופא".

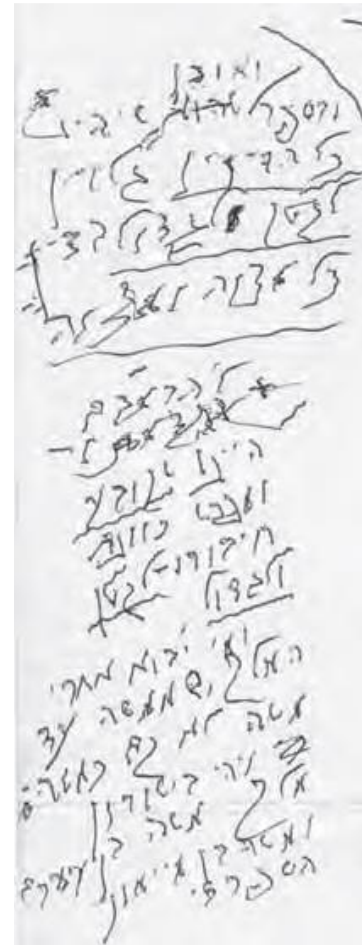
כרגיל, הרבי מוסיף הוספה קטנטונת, מילה אחת - ויוצק לתוך הדברים משמעות קיצונית בהרבה: הרי היצר אומן במלאכתו, ויטען תמיד שהוא לא בא אחרי המלך כדי לערער חלילה או לבטל משהו. כלום אמרתי "לא ללמוד באתי לגני"? אבל הקהל הרחב רוצה לצד המנה העיקרית גם תוספות, קצת חידושים, קצת "התאמות", שיהיה גם טעים וגם "קל לעיכול".

ולא היא: "מי יבוא אחרי המלך לשנות בזה". כשהרבי קובע עניין כלשהו - זה אך ורק זה. לא משנים, לא מוסיפים, גם לא "מרפדים". כשהרבי קבע כי "עבודת השליחות היחידה בזמננו היא קבלת פני משיח" - לא מחפשים להבליע את זה בעוד משימות ואתגרים. ובלשון ההגדה: את המצה (אמונה וביטול) לא טובלים במלח, ובלשונו של ר' שליימקה מיידינצ'יק: רבי נטו.

ועוד והוא העיקר:

בפתח דבר לאיזה מאמר מופיעה הערה זו? ובכן: קונטרס פורים תשי"א הכיל את המאמר... "וקבל היהודים" תרפ"ז, עליו מיוסד המאמר "ואתה תצוה" של פורים קטן תשנ"ב!

ולכאורה יש בזה הרבה יותר מרמז, שמכיוון שזהו המאמר האחרון שהרבי הגיה וחילק בידו הקדושה

"לקטן ולגדול" לפני כ"ז אדר-ראשון, הרי אנן נענה אבתרייהו: "מי יבוא אחרי המלך לשנות בזה" - "אין לנו אלא ללמוד ולהעמיק במאמר זה גופא", לימוד והעמקה המביאים לידי רגש ומעשה בבקשה מתמדת ובלתי מתפשרת לגאולה השלימה [וכחידוש הלשוני שתרם לי בחור אחד, שהרבי תובע במאמר "להתכתת" - מלשון "כתית" - מרוב רצון ותשוקה לגאולה].
כן קבע המלך ואין לשנות.

נציין לסיום עוד מקום בו הרבי משתמש בביטוי זה - מכתב שמופיע בלקוטי-שיחות חלק ל"ה ע' 300-1. המכתב מתייחס לטענות שונות נגד לימוד החסידות והפעילות לקירוב יהודים ליהדותם, ובסופו מציין את דברי רבי חיים ויטאל בהכרח לימוד פנימיות התורה "ומי יבוא אחרי המלך".

מה שמעניין שם בעיקר הוא דווקא פתיחת המכתב. הרבי מצטט את הטענה שהוטחה במקבל המכתב נגד שיטת הקירוב, "שיש אומרים שדי לו להקב"ה בעולמו ר"ן איש וכו' (= שלקב"ה מספיקים 250 איש שיהיו כראוי) ולא איכפת להם וכו'". והרבי כותב "ולפלא שפיהם הכשילם בהזכרת מספר זה דווקא, וקל למבין" [ולמי שלא הבין נעניק רמז, שאפשר למצוא את מספר האנשים הללו בתחילת פרשת קורח].

וכמה אופיינית "עיסקת החבילה" - שההתנגדות לחסידות ונשיאיה, טבולה תמיד בפילוג ופירוד בין יהודים בטענות שונות ומשונות.
"לשון הרמב"ם בהקדמתו - היינו שקובע ומפרש כוונת חיבורו - לקטן ולגדול.
ומי יבוא אחרי המלך...."

ובמילים הללו מתמצה כל שיטתו של הרבי. כל דבר שכתוב בתורה, או ברמב"ם, או ברש"י, או בשיחה של הרבי הרי"צ - הוא גם מדויק עד הסוף, וגם יש בו הרוממות והתוקף של "אמר מלכא" העוקר כל הר ממקומו.
ובמילים הללו הוא מתכוון לא רק כלפי המלעיזים, אלא גם ללמד אותנו - איך צריך להיות היחס שלנו כלפי כל מילה של רבי. כלפי כל מילה שלו.
ואין פה שום מקום ל"ליברליות", "אסכולות שונות" או "ריבוי גוונים". הסטיה מהפירוש המילולי והמדויק הזה - היא התנגשות חזיתית עם "ויהי בישורון מלך משה בן עמרם". לשון אחר: במקומות אחרים יכולים לומר דרשות. פירושים ורעיונות. אבל הרבי מליובאוויטש אומר - את מה שמשה רבינו אומר. נקודה.

וביותר הוא מלמד אותנו - כיצד צריך להיות היחס לדבר שהוא "קובע ומפרש" במוצהר כי הוא מיועד "לקטן ולגדול". כמו בשורת הגאולה למשל. כמו ההוראה לפרסם "לכל אנשי הדור" את העובדה שיש נביא בדורנו.

וראה לשונו המבהילה של הרמב"ם בשיעור של ספר המצוות בתחילת השבוע של י"א ניסן (מצוה רט): "הציווי שנצטוינו לכבד את החכמים . . ואסור לך לריב עמו ולהתרעם עליו ולדון אותו לכף חובה, כלומר:

שיסביר איזו פעולה מפעולותיו או איזה דבור בסוג מסוגי ההסברות (=להסביר את דבריו שלא כפשוטם) - לפי שאפשר שלא נתכוון לכך".

כלומר: הפירוש "אסור לריב עם רבו ולדון אותו לכף חובה" - שעל כך נאמר בהמשך שם "כל העושה מריבה עם רבו כעושה עם השכינה" - הוא שאסור לומר "פשט'לך" בדברי הרב, למצוא "כוונות נסתרות" ולהוציא את דבריו מפשוטן (והרי 'סוגי ההסברות הללו באות תמיד בעטיפה של "אמונת יתר" צדקנית ומזוייפת, להגביה ולרומם את דברי הרבי שאנו הקטנים לא מבינים בהם, ואין זה גורע בגדולתו וכו' וכו'. זאת במקום אמונה פשוטה בדברים כפשוטם וכמשמעם, כפי שהרבי אמר ובחר לפרסמם).

וכאשר המלך הטיל עלינו לעשות כל אשר ביכולתנו להביא בפועל משיח צדקנו, וקבע כי זוהי עבודת השליחות היחידה בזמננו, ושיש לפרסם על בואו הקרוב של משיח בעיתונים, והכריז כי החלו פעולותיו של מלך המשיח בעולם, ונתן לנו את קונטרס "בית רבינו שבבבל", ובמסירות נפש בנענעועי ראשו מהמרפסת של עץ הרגיל "חיי אדוננו" על שפתותינו, - מי, מי יבוא אחר המלך?!

ועם כניסת שנת המאה-ועשר להולדתו של אבינו רוענו שליט"א, בו מתחילים לומר את קאפיטל ק"י בתהלים - אשר, כפי שכתוב ב"כותרת" שלו "בו יסופר היאך ששאלו לאליעזר עבד אברהם ויספר היאך הרג אברהם מלכים גדולים וחילותם";

נלמד מאליעזר, השליח הראשון, שכאשר שאלו אותך "מי הבעל-של כבודו", הוא לא התחיל עם "הסברות", אלא ישר ולעניין - סיפר "מופתים" על גדולתו של אברהם אבינו. בלי להתפלסף ובלי להתעטף בעטיפות של "משכיל", אמר בפשטות: יש רבי בישראל, יש נביא בישראל, יש מלך בישראל.

ודווקא ע"י אמונה פשוטה שכזו נזכה לרוות את הצמאון האדיר והגעגועים הכבירים גם לתורתו של משיח - כאשר נזכה לשמוע את ה'הדרן' של תשע"א מפי קדשו ("וואס די נקודת הביאור בזה על כל פנים בקיצור..."), אח, אשרי אוזן תשמע כל אלה), ומיד לאחר מכן נשב לשמוע את החזרה, ואחר כך נתנפל על ה"הנחה", וכמה שעות אחר כך על ה'מוגה", ומשה בן עמרם ומשה בן מיימון הספרדי עמהם, ונער קטון יושב ולומד איתם הערה בהדרן שזה עתה הגיע מהדפוס, וישמע משה ויטב בעיניו, כי מי יבוא אחר המלך.

(מתוך מגזין בית משיח, גיליון מס' 785).